خبر

جشنواره پژواک بستری برای رقابت سالم

معاون پیشین صدا با اشاره به اهمیت مستندهای رادیویی بیان کرد که مجموعه آثار کلیشه‌ای و شعاری دیگر نمی‌تواند با مخاطب ارتباط برقرار کرده و او را جذب کند. حمید شاه‌آبادی، معاون سابق صداوسیما درباره جشنواره مستند رادیویی پژواک گفت: مستند رادیویی از گونه‌های موثر و از ساختارها و قالب‌های تاثیرگذار در تولید برنامه‌های رادیویی است که ارتباط نزدیک و واقعی با رویدادها و رخدادها دارد و از طرفی به‌دلیل بیان نرم و مناسب و اسناد درست و حقیقی می‌تواند خیلی خوب با مخاطب ارتباط برقرار کند. معاون پیشین سیما با بیان این‌که این‌گونه جشنواره‌ها خوشبختانه بستری را برای رقابت سالم و صحیح فراهم می‌کند، افزود: جشنواره‌ها فرصت مغتنمی برای رقابت سالم است، انتخاب آثار برتر هم در کیفیت اثر و شناخت ظرفیت‌های اهالی رادیو و برنامه‌سازان تاثیرگذار است.

شاه‌آبادی عنوان کرد: از آنجایی که ارتباط با مخاطبان بسیار حائزاهمیت است، برنامه‌سازان می‌بایست دغدغه جوان امروز را بشناسند و به فاصله نسلی توجه کنند. تمرکز به شیوه تلفیقی دشمن، دشمن توانسته نگاه اقلیتی را به نگاه اکثریتی تعمیم دهد به‌گونه‌ای رفتار می‌کند که هنجارها را آسیب جلوه می‌دهد. مستندسازان با بیان دقیق می‌توانند موفقیت‌ها، پیشرفت‌ها و موضوعات به‌روز را در ارتباط نزدیک با مخاطبان برقرار کنند و به پرسش‌ها پاسخ دهند.

دیدگاه

زندگی شهدا در جعبه جادو

مریم رفیعی
گروه رسانه

همه بارها درباره حلقه اتصال با جوانان شنیده‌ایم و به دنبال این هستیم چرا جوانان در برخی مواقع همراه بزرگ‌ترها نیستند. شاید یکی از دلایل این مسأله این است که شناخت کمتری از زندگی شهدا و رشادت‌هایشان دارد. بنابراین تهیه آثار نمایشی از زندگی شهدا و دلاورمردی‌هایشان یکی از موضوع‌های مهمی است که باید در برنامه‌ریزی‌ها به آن توجه شود. به همین دلیل ساخت آثار تلویزیونی با محوریت زندگی شهدا می‌تواند جوانان را با سبک زندگی این بزرگمردان آشنا کند، به ویژه که توجه به سبک زندگی و مقابله همه جانبه در برابر تلاش غرب در ترویج سبک زندگی غربی در ایران یکی از سرفصل‌ها و توصیه‌های اساسی رهبر معظم انقلاب در بیانیه گام دوم انقلاب است. اگر نگاهی به کارنامه رسانه‌ملی داشته‌باشیم، متوجه خواهیم شد که این رسانه همیشه به این موضوع نگاه جدی داشته و تا به امروز سریال‌هایی همچون شوق پرواز، سیمرغ، صبح آخرین روز و ... را با محوریت شهدا ساخته‌است. البته تعداد بزرگمردان در کشور ما زیاد است و ضرورت دارد آثار نمایشی درباره آنها ساخته و روانه آنتن شود. تهیه و پخش چنین آثاری می‌تواند در ترویج و آشنایی سبک زندگی شهدا برای نسل جوان ثمربخش باشد. یکی دیگر از آثار تلویزیونی که با محوریت زندگی شهدا ساخته شده، سریال راز ناتمام است که این مجموعه به روایت زندگی پرفراز و نشیب شهید محمدجواد باهنر و رخدادهای سال‌های پس از جنگ و نفوذ دشمن پرداخته‌بود. این مجموعه در معاونت سیمای استان‌ها و با مشارکت مرکز کرمان تولید شد. در این سریال چهره‌های مطرح سیاسی دهه‌های ۱۳۵۰ و ۱۳۶۰ همچون شهید بهشتی، رفسنجانی، شهید رجایی و شهید باهنر با گریم بازسازی شده‌بود. همچنین بارها درباره ساخت اثری درباره زندگی شهید تهرانی مقدم صحبت شده اما هنوز تولید نشده‌است. شخصیت شهید تهرانی مقدم می‌تواند به لحاظ نظامی، علمی، اجتماعی و ... مورد الگو قرار بگیرد. بنابراین ضرورت دارد درباره این شهید، اثری ساخته شود. مجموعه تلویزیونی «عاشورا» با موضوع زندگی «شهید باکری» دیگر سریالی است که تولید شده‌است. هادی حجازی فر افزون بر کارگردانی سریال، ایفای نقش شهید مهدی باکری را برعهده دارد. مجموعه هفت قسمتی عاشورا به رشادت رزمندگان لشکر ۳۱ عاشورا می‌پردازد و با نمایش فرازهایی از مجاهدت‌های خاموش برخی از دلاوران این لشکر در عملیات‌های خیبر و بدر و نمایش رشادت‌های حمید باکری، زندگی و شهادت مهدی باکری را محور داستان قرار داده‌است. دیگر اثری که قرار است تولید شود، مینی‌سریال «ترور» است. البته قرار نیست مخاطبان، زندگی شخصی حاج قاسم را در این سریال تماشا کنند، بلکه بینندگان در این مینی‌سریال بیننده صحنه‌هایی خواهند بود که تأثیر حضور منطقه‌ای حاج قاسم است. مینی‌سریال «ترور»، با موضوع ترور نافرجام شهید حاج‌قاسم سلیمانی تولید می‌شود؛ تروری که دو سال قبل از شهادتش در کرمان رخ داد. حالا سازندگان این اثر درصددند بخشی از جایگاه رفیع و حساس این سرباز گرانقدر اسلام را به تصویر درآورند. البته ساخت زندگی شهدا جزو برنامه‌های معاونت سیماست و باید دید سال آینده قرار است زندگی کدامیک از شهدا جلوی دوربین برود. در مجموع به گفته کارشناسان ساخت چنین آثاری ضرورت دارد.

«جام جم» اهمیت تولید سریال‌هایی برای روایت ز

شهادت روی پرد

نوشین مجلسی
گروه رسانه

تعداد شهیدان وطن کم نیست. آنان از جان و عزیزان‌شان گذشتند تا به آرمان‌هایش وفادار بمانند. از این چهره‌های ملی که در حوزه سلامت، دفاع، علم و... زندگی‌شان را برای بقای این مرز و بوم از کف دادند، آثار نمایشی ساخته شده است. در بخشی از این آثار که در تلویزیون به نمایش درآمدند سریال‌هایی داشتیم که در آن چند سکانس از حضور یک شهید بازسازی شده مثل شهید جهان‌آرا در سریال کیمیا، شهید نواب صفوی در سریال معمای شاه، شهیدان حسین فهمیده و بهنام محمدی در سریال بچه‌های بهشت و... اما آثاری هم بودند که قصه خود را کاملا به روایت زندگی یک شهید اختصاص دادند. در اینجا به تعدادی از این آثار نگاه داشتیم و همچنین با حسین تبریزی، امین امانی و مصطفی علمی‌فرد کارگردانان و تهیه‌کنندگانی که درباره برخی از شخصیت‌های شهید در عرصه‌های مختلف سریال‌هایی را ساخته و روانه آنتن کردند، گفت‌وگو کردیم و درباره اهمیت و چالش‌های این راه پرسیدیم. همچنین ارزیابی‌شان از عملکرد تلویزیون در پرداختن به چنین سوژه‌هایی را جویا شدیم.

البته وقتی حرف از به تصویر کشیدن زندگی یک شهید به میان می‌آید همان‌قدر که از آن استقبال می‌شود، هراس‌هایی را هم به دل سازندگان راه می‌دهد. با توجه به شناخته شده بودن این شخصیت و حساسیت‌هایی که از سوی مسئولان و همچنین جامعه و مردم درباره آنها وجود دارد، ادای دین به این قهرمانان و بیان حقیقت با چاشنی جذابیت‌های نمایشی چالشی است که معمولا سر راه سازندگان آثار وجود دارد.

شهید ما را انتخاب کرد

سریال «صبح آخرین روز» -درباره شهید مجید شهریاری- را حسین تبریزی کارگردانی کرده است. این کارگردان در گفت‌وگو با جام جم درباره تجربه ساخت سریال با محوریت زندگی یک شهید نکاتی را بیان می‌کند.

تبریزی ابتدا درباره دلیل انتخاب زندگی شهید شهریاری برای روایت می‌گوید: شهید شهریاری یکی از شهدای برجسته‌ای بود که در زمینه انرژی هسته‌ای فعالیت می‌کرد. نحوه شهادت مظلومانه او خیلی قابلیت پرداخت داشت.

همچنین به تصویر کشیدن ابعاد زندگی شخصی‌اش از کودکی تا مرحله اوج و تعالی یعنی شهادت می‌تواند کاری باشد که الگوسازی کند. وقتی کارگردانی این کار به من پیشنهاد شد من او را در حد یک شهید هسته‌ای می‌شناختم. زندگی‌نامه‌اش را خواندم و تحقیقاتی که نویسندگان انجام داده بودند را مرور کردم. تحقیقات میدانی را هم خودم انجام دادم. پس از طی این مراحل خیلی انگیزه پیدا کردم. می‌توانم به جرات بگویم خود شهید ما را انتخاب کرد.

این کارگردان می‌افزاید: این نوع کارها به گونه‌ای نیست که بخواهی منافع و چیزهای خاصی را به‌دست بیاوری. به نظرم آدم‌ها برای این نوع کارها انتخاب می‌شوند. من خودم اصلا فکرش را نمی‌کردم بخواهم درباره شهید شهریاری کاری بسازم. وقتی پیشنهاد شد برایم جالب و خوشحال‌کننده بود. درست است کارهای مذهبی زیاد ساختم اما برای ساخت پرتره یک شهید باید خیلی مراقبت کنی. به همین دلیل می‌گویم تجربه خاص و عجیبی بود. مثلا در مرحله تولید بارها اتفاق می‌افتاد که بعضی از مشکلات خود به خود حل می‌شد.

از این کارگردان درباره تمایلش برای به تصویر کشیدن پرتره دیگر شهیدان می‌پرسیم و او پاسخ می‌دهد: خیلی دوست داشتم درباره مشاهیر و قهرمانان فیلم بسازم. سریال‌های جنگی مثل بوی باران ساخته بودم و خیلی دوست داشتم به شهدای جنگ بپردازم و درباره‌شان قصه بگویم. در این زمینه همیشه دوست داشتم زندگی شهید همت را بسازم، ولی قسمت این بود که سریالی درباره شهید شهریاری را کارگردانی کنم.

او درباره همکاری خانواده شهدا در نگارش این دست آثار و تجربه خود در این خصوص می‌گوید: این کار فیلمنامه‌ای داشت که نویسندگان سعی کرده بودند در نگارش آن نظر تمام خانواده و افرادی که شهید شهریاری را از نزدیک می‌شناختند لحاظ کنند و مراقبت‌های لازم را برای کار داشته باشند.

وی درباره خطرات احتمالی که متوجه این‌گونه قصه‌های می‌شود عنوان می‌کند: از این نظر می‌گویم خطرناک است که احتمال دارد ما نتوانیم حق مطلب را ادا کنیم و حرف‌های شهید را به‌درستی بگوییم. ممکن است غلو صورت گیرد یا نکته‌ای کم شود و آن شخصیت را از یک قهرمان مردمی به قهرمان پوشالی تبدیل کنیم اما در مورد این کار خانواده شهید خیلی با ما همراه بودند؛ به‌خصوص همسر، برادر و مادرشان. چون ما به زندگی خارج از کار شهید، روابط دوستانه و خانوادگی ایشان یعنی همه آنچه که می‌توانست برای بیننده جذابیت داشته باشد، می‌پرداختیم. البته نکاتی بود که دوستان می‌گفتند دقیقا به این شکل نبوده است، ولی اگر ما می‌خواستیم نعل به نعل آنچه خانواده درباره شهید مدنظر داشته است را بیان کنیم از وجه نمایشی بودن اثر دور می‌شدیم. برای همین با یک سری از مراقبت‌ها کار را به یک سریال نمایشی نزدیک می‌کردیم تا هم مخاطبان بتوانند ارتباط برقرار کنند و هم بتوانیم قصه را سالم و بی‌ایراد روایت کنیم. تبریزی در مورد کارنامه تلویزیون در پرداختن به زندگی شهدا در قالب آثار نمایشی هم عنوان می‌کند: تلویزیون تاکنون گام‌های خوبی برداشته است. شنیده بودم چند کار دیگر هم در این زمینه در دست انجام است اما نمی‌دانم انجام شده یا نه. حیف است به قهرمانان و اساطیر دیروز و امروز نپردازیم.

شهیدان؛ قهرمانان والامقام

امین امانی، کارگردان و تهیه‌کننده هم در گفت‌وگو با جام جم در مورد ظرفیت قصه‌های زندگی شخصیت‌های برجسته و شهدا بیان می‌کند: شخصیت‌های بسیاری داریم که هرکدام‌شان می‌توانند محور یک سریال قرار بگیرند اما متاسفانه به آنها پرداخته نشده است. اگر مردم ما و حتی کمپانی‌های خارجی قصه این افراد را بدانند تمایل پیدا می‌کنند که کاری در اینباره ساخته شود. همان‌طور که گفتم به نظرم متاسفانه برای شخصیت‌های والامقامی که در انقلاب و هشت سال جنگ داشتیم و زندگی‌های به‌شدت دراماتیکی داشتند، کم‌کاری شده است. اگر این قصه‌ها برای مثال دست هالیوود برسد، آنها را به آ... بگویم که این زندگی‌ها بس...

محمد حسن هندی

نگاهی داشتیم به تعدادی از سریال‌های تلویزیونی که با محوریت زندگی شهدا روی آنتن رفتند یا شهیدان در بخشی از قصه حضور داشتند.

نیم‌نگاه

وداع در مسجد

شاید تنها سریالی که تا امروز به صورت مشخص درباره شهید هسته‌ای ساخته شده، «صبح آخرین روز» باشد که درباره زندگی شهید مجید شهریاری اردیبهشت ماه ۱۴۰۰ روی آنتن شبکه دوی سیما رفت. این سریال هم به صورت همزمان فعالیت‌های علمی این شهید را همراه با زندگی خانوادگی‌اش از کودکی تا بزرگسالی تصویر می‌کرد.

شوق پرواز تا بی‌نهایت

زندگی شهید عباس بابایی تا امروز دستمایه برخی آثار تصویری قرار گرفته است که مشهورترین آنها سریال «شوق پرواز» به کارگردانی زنده‌یاد یدا... صمدی است. در این سریال قصه زندگی خانوادگی کنار فعالیت‌های نظامی وی تا شهادت به تصویر کشیده شد که از شبکه یک سیما روی آنتن رفت.

گشایش یک راز

برخی از چهره‌های سیاسی معاصر که در انقلاب اسلامی نقش داشتند در سریال «راز ناتمام» به تصویر کشیده شدند که شهید باهنر، شهید رجایی و شهید بهشتی دو نفر از آنان بودند. البته بیشتر قصه این سریال بر محور شخصیت شهید محمدجواد باهنر بود. این سریال محصول ۱۴۰۱ بود و از شبکه یک پخش شد.

قصه پهلوان شهید

زندگی شهید ابراهیم هادی م... مجموعه انیمیشن «سلام بر ابراه... ۱۳ قسمتی از آن راهی آنتن شبکه ... تولید مرکز پویانمایی صباست ک... و اسماعیل یوسفی کارگردانی آن را...

سکانس

قصه نام‌های بزرگ

مجموعه انیمیشنی در چهار قسمت از شبکه دوی سیما پخش شد که در هر قسمت زندگی یکی از شهیدان را به تصویر کشید؛ در چهار اپیزود مختلف این انیمیشن با صداپیشگی بازیگران مطرحی همچون پرویز پرستویی، فرهاد اصلانی، امیر جعفری، ریما رامین‌فر، شبنم مقدمی، افشین هاشمی و دانش اقباشاوی به روایت زندگی چهار قهرمان دفاع مقدس، عباس دوران، مهدی باکری، مصطفی چمران و حسن باقری پرداخته شد.

برای دیدن تیزر بخشی از این مجموعه کیوآرکد روبه‌رو را اسکن کنید

قاب

چند چهره آشنا

خبرهایی درباره ساخت سریال درباره دیگر شهیدان شنیده‌ایم و به‌تازگی محسن برمهانی، معاون سیما درباره توجه به آثاری با محتوای زندگی شهدا و فرمی درخور بیان کرد: «به ساختار مؤثر نمایشی در معرفی شهدای شاخص توجه داریم که به طور نمونه در حال حاضر زندگی شهید نادر مهدوی در دفتر فیلمنامه سیما در مرحله بازنویسی و نیز فیلمنامه شهیدان حسن باقری و علی صیاد شیرازی در مرحله پژوهش است.» شهید صیاد شیرازی که به عنوان شخصیت محوری قصه‌ای تلویزیونی نامش مطرح شده است یکی از شهدای ارتش بود که نه در سال‌های دفاع‌مقدس، بلکه در دهه ۷۰ به شهادت رسید. صیاد شیرازی، سرلشکر نیروی زمینی ارتش و سومین فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران از ۶ مهر ۱۳۶۰ تا ۱۲ مرداد ۱۳۶۵ بود. وی که دوران جنگ هم دلاوری‌های بسیاری از خود نشان داده بود بامداد ۲۱ فروردین ۱۳۷۸ به وسیله عوامل مسلح سازمان مجاهدین خلق در پوشش رفتگر، مقابل در منزل مسکونی‌اش واقع در تهران و در برابر دیدگان فرزندش ترور شد. زندگی پر حادثه این شهید پیش و پس از انقلاب و نحوه به شهادت رسیدنش همه می‌تواند ظرفیت خوبی برای یک قصه دراماتیک داشته باشد که در تلویزیون به تصویر کشیده شود.

سیما

روایتی از سردار دل‌ها

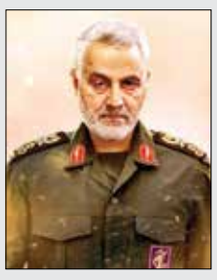

چند سالی است از شهادت سردار دل‌ها، حاج‌قاسم سلیمانی می‌گذرد و در این مدت مستندهایی از زندگی، رزم و رهبری ایشان در میدان نبرد روی آنتن رفته است اما بسیاری انتظار مجموعه‌ای نمایشی از زندگی این اسطوره داشتند. به همین دلیل حامد عنقا از چندی پیش دست به کار شده تا بخشی از زندگی حاج‌قاسم را به تصویر بکشد تا هم هواخواهان او را پای این قصه بنشاند و هم این شخصیت را برای کسانی که از منش و کردارش اطلاع صحیحی ندارند، معرفی کند.

قصه سریال «ترور» همان‌طور که از نامش پیداست، درباره ترور سردار است و نه زندگی شخصی او. البته تروری که قرار است ماجرایش محور این مجموعه تلویزیونی باشد، یکی از موارد نافرجامی است که در زادگاه سردار در کرمان رقم خورد. آن‌طور که شنیده‌ها حکایت می‌کند، نکته متمایز این قصه که روایتش را حول محور شخصیت حاج‌قاسم بنا کرده در این است که کسی قرار نیست نقش شهید سلیمانی را ایفا و به اصطلاح رخت او را به تن کند. فضا به‌گونه‌ای طراحی شده که در خدمت هر چه واقعی‌تر شدن فضای قصه است.